

مروری بر مواضع جدید الهام علی اف و مناقشه ارمنستان و باکو

کار امروز را در قفقاز و سیونیک به فردا موکول نکنیم!

محمد فتحی‌زاد

میان برود. مهم نیست که این تپه از آنکه باشد، آنچه مهم است این است که ما با هم دوست باشیم [!امن شرمند شدم و کاغذها و نقشه‌ها را جمع کردم و به وزارت خارجه که محل تشکیل هیئت بود برگشتم. همه منتظر من بودند. تا وارد شدم، پرسیدند: اعلیحضرت چه فرمودند؟ گفتم: فرمودند ما دوست هستیم [! این موضوعات در کار نیست! [! تقسیم کنید! این طرف تپه که رو به قطور است و اهمیت کمتری دارد، مال ما باشد و آن طرف، مال ترک‌ها. این واقعاً درس بزرگی بود برای من و دریافتم که شاه تا چه اندازه نظربلند، باگذشت و خواهان دوستی و صلح و صفا هستند و حتی برای این موضوع، حاضرند از خاک مملکت هم چشم ببوشند [!]

تاریخ را نه برای سرگرمی بلکه برای آن می‌نویسند که از آن عبرت گرفته به این موضوع بیندیشیم که این بار چگونه قصد ضربه به کهن دیار ما دارند و چگونه می‌توانستیم و حالا می‌باید با این توطئه‌ها مقابله کنیم. دشمنان ما امروز دالانی در مرز ما می‌خواهند تا از یکسو هرچه بیشتر منابع انرژی خزر را بلعند و

درحالی که روسیه در گیر جنگ با اوکراین بوده و این اواخر نیز متحمل شکست‌های قابل‌توجهی شده است؛ عوامل اسرائیل در منطقه (دستگاه استاندارد بادکوبه) با همکاری برادر بزرگ‌تر خود ترکیه که این روزها روابط دیپلماتیک خود با اسرائیل را نیز از سرگرفته است؛ حلقه فشار را بر دولت غرب‌گرای ایروان فشرده‌تر کرده و اخیراً اخباری منتشر گشت مبنی بر آن که شورایی از اروپا جهت تعیین مرز میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان وارد عمل خواهد شد؛ا غرب به دنبال منافع خود مدت‌هاست که در پی کنار زدن روسیه به‌عنوان میانجی و ایفای نقش با کارت گروه مینسک است. روشن است که اروپا به دنبال جایگزین کردن منابع انرژی آذربایجان با گاز روسیه است و مانع اصلی در این مسیر استان سیونیک ارمنستان می‌باشد. در حقیقت روسیه از یک سو اجازه انتقال گاز از مسیر ارمنستان را به آذربایجان نمی‌دهد و از سوی دیگر عملاً تنها اتفاقی که در منطقه قرق‌باغ رخ‌داده آن است که کنترل این ناحیه از دست ارمنستان خارج شده و به دست روسیه افتاده است. از همین روی اروپا در تلاش است تا نخست‌وزیر دست‌نشانده خود در ارمنستان را به معامله سیونیک با منطقه قرق‌باغ کوهستانی تطمیع نماید تا هم آذربایجان از ادعاهای خود بر این سرزمین‌های ارمنی‌نشین دست بشوید و هم با پیوستن آذربایجان به نخجوان و ترکیه، از یک سو مسیر انتقال انرژی به اروپا گشوده شده و از سوی دیگر ناتو به آب‌های دریای مازندران برسد؛ آسیای میانه به‌عنوان محل اتصال ایران و چین و روسیه هدف دیرینه ناتو است. نخستین‌بار بریتانیا با ایده تشکیل اتحادیه‌ای بین کشورهای به قول آن‌ها ترک و با نفوذ دان یک عنصر پهلوی تبار دفتر وزارت امور خارجه خود به دربار عثمانی بازی بسیار هوشمندانه‌ای را در جهت متوقف کردن خرس بزرگ (روسیه) از پیشروی به جنوب آسیا و آسیای میانه که بریتانیا مشغول استعمار آن‌ها بود، طراحی کرد. ناسیونالیسم افراطی نرم‌افزار بازی وزارت خارجه انگلیسی‌ها بود تا مردمی سرخورده را به کشتن مالکین واقعی آن سرزمین (ارمنه، یونانی‌ها و کردها) تشویق کرده و آن‌ها را اجبار و تحمیق نماید به نامیدن خود به نام نوادگان چنگیز، یعنی همان مردمی که کوچک‌ترین شباهتی به همسایه‌های جنوبی اروپایی‌ها و شمالی ما ندارد!

فروپاشی شوروی در دسامبر ۱۹۹۱ موجب به‌دست‌آمدن یکی از مهم‌ترین غنیمت‌های بریتانیا شُشد تا از آن برای محقق کردن بازی خود بهره بگیرد. غنیمتی که از قضا تا کمتر از دو‌یست سال پیش نسل در نسل بخشی از سرزمین نیاکان ما بود. بریتانیا که در مسیر خود ابایی از قربانی کردن ارمنه نداشتته و ندارد؛ امروز از جنگ اوکراین نهایت استفاده را برای اقناع متحدان سنتی ارمنه نظیر فرانسه می‌برد تا فشار بر دولت ایروان جهت طاق زدن سیونیک با قرق‌باغ تداوم یابد. این‌جران‌ها البته معلول بی‌برنامگی و نگرانی مقامات ایران از دغدغه‌های ادار کشورهای استقلال یافته از شوروی است که مانع پذیرش مردمی شده که از زمان استقلال از اتحادیه جماهیر شوروی بارها و بارها به دنبال بازگشت به

فروپاشی شوروی در دسامبر ۱۹۹۱موجب به‌دست‌آمدن یکی از مهم‌ترین غنیمت‌های بریتانیا شُشد تا از آن برای محقق کردن بازی خود بهره بگیرد. غنیمتی که از قضا تا کمتر از دو‌یست سال پیش نسل در نسل بخشی از سرزمین نیاکان ما بود. بریتانیا که در مسیر خود ابایی از قربانی کردن ارمنه نداشتته و ندارد؛ امروز از جنگ اوکراین نهایت استفاده را برای اقناع متحدان سنتی ارمنه نظیر فرانسه می‌برد تا فشار بر دولت ایروان جهت طاق زدن سیونیک با قرق‌باغ تداوم یابد

آغوش ما بوده‌اند. حالا اما این موضوع منشأ بحران امنیتی دیگری

نیز شده، اسرائیل که سال‌هاست مشغول پرورش بذرهای خود در آذربایجان است امروز محصول خود را برداشت می‌نماید؛ همین‌جا بیخ گوش خودمان! همان بخش خاک نیاکانمان که در صورت اراده ۴۴ ساعت تا پایتخت زیبایش و نوشیدن چای در استکان‌های آرام‌دو فاصله داریم؛ اما نه‌تنها به گستاخی‌های همیشگی دولت مردانش پاسخ داده نمی‌شود که عده ای در داخل کارشان شده توجیه و تفسیر پیام‌های تهران و باکو به یکدیگر؛ رضاشاه بود که با تقدیم «قره‌سو» به رفقای گرمابه و گلستان پازل بریتانیا را تکمیل کرد. شاید این تصمیم رضاشاه نه ناشی از فشار بریتانیا بلکه محصول این ایده و‌الاحضرت بود که در عالم رفاقت باید پاک یاخت اما این یاخت او ناشی از هر چه بود باخت پاکیزه‌ای نبود! چگونه می‌توان با دست خود و بدون هیچ درگیری ای خاک به دشمن تقدیم کرد؟ به‌هراستی که تفاوت است میان نگاه او و منش سستارخان و باقرخان! اگر با آتاتورک رفاقت نمی‌کرد یا از آن مهم‌تر با کمک بریتانیا کودتا نکرده بود؛ امروز نخجوان با ترکیه هم مرز نبود و آذری‌ها بیش‌ازپیش لنگ ما برای آموشد و تأمین نیازهای آنجا! حسین مکی، در جلد ششم کتاب «تاریخ بیست‌ساله ایران» از قول حسن ارفع می‌نویسد: «من عضو هیئت تحدید حدود و حل اختلافات انرژی بین ایران و ترکیه [ ] بودم. یک روز که من و یک سرهنگ ترک، بر سر موضوعی مورد اختلاف، با حرارت بسیار بحث می‌کردیم، وی به من گفت: ما ترک‌ها به نظر اعلیحضرت (رضاشاه) اطمینان و

دشمنان ما امروز دالانی در مرز ما می‌خواهند تا از یکسو هرچه بیشتر منابع

انرژی خزر را بلعند و از سوی دیگر ناتو را در این مسیر جابه‌جا کرده و پایگاهی جدید آنجا بسازند! مقامات ما اینجا دست‌کم به‌اندازه روسیه باید نگران شوند. تهدید قابل توجهی است! رزمایش نظامی ایران برای دومین سال پیاپی در مرزهای شمال غربی پس از حمله اخیر بادکوبه به استان سیونیک ارمنستان و اشغال قسمت‌هایی از آن بر خلاف تبلیغات داخلی نسخه چندان شفابخشی نیست

اعتقاد کامل داریم؛ سرهنگ ارفع برهنه‌ده و نقشه‌ها را به حضور ایشان برسد؛ هر چه فرمودند ما قبول داریم! من نقشه‌ها و کاغذها را جمع کردم و یک راست به کاخ سلطنتی رفتم و به اتاق داخل شدم و گفتم عریاضی دارم. چند دقیقه بعد به شاهنشاه وارد شدند، درحالی‌که من نقشه‌ها را روی میز پهن کرده بودم. همین که نقشه‌ها را دیدند، فرمودند: موضوع چیست؟ من شروع کردم به توضیح دادن که فلان تپه چنین است، فلان منطقه چنان است؛ آنجا سخت موردنیاز ماست و از این حرف‌ها؛ ولی پس از مدتی که با حرارت عریاضی کردم، بسا کمال تعجب دیدم اعلیحضرت چیزی نمی‌فرمایند. وقتی سرم را بلند کردم، دیدم شاه با حالت مخصوصی به من نگاه می‌کند؛ گویی به حرف‌هایم چندان توجهی ندارد و تنها چشم به چشم من دوخته است تا ببیند من چه می‌گویم. من سکوت کردم. فرمودند: معلوم است منظور مرا نمی‌فهمیدی؟! عرض کردم: بله قربان! فرمودند: منظور این تپه و آن تپه نیست. منظور من این است که دودستگی و جدایی که بین ایران و ترکیه از چند دست‌سال آقبل! وجود دارد و همیشه به زیان هر دو کشور و به سود دشمنان مشترک ما بوده است، از

تجزیه‌طلب، چاپ مطالب خلاف واقع در ارتباط با تاریخ منطقه

در کتب درسی و … اقداماتی مسبوق به سابقه هستند که اگرچه پیش‌تر باید با پاسخ قاطع ایران مواجه می‌شد که متأسفانه این مهم رخ نداد؛ اما این بار ما با فاز جدیدی از یاهه‌گویی آن هم از زبان شخص اول حکومت بادکوبه مواجه هستیم، تهدید علنی ایران و ارمنستان! در این شرایط به حق باید پرسید که به‌راستی دیگر باید چه اتفاقی رخ دهد که ش شاهد عکس‌العمل قاطع از جانب نیروهای مسلح خود باشیم؟ چرا نیروهای مسلح ما بخش اشغال شده استان سیونیک را از دست نیروهای آذربایجان خارج نمی‌کنند تا عواقب زیاده‌گویی را به آن‌ها نشان دهند؟! قرق‌باغ را گفتید خاک اسلام است! سیونیک نیز همین‌طور؟! عالم‌وآدم می‌دانند و به این نکته اذعان دارند که قفقاز خاک تاریخی کشور ما است. وقتی ترکیه به بهانه تهدیدسات امنیتی ۳۰ کیلومتر از خاک سوریه پیش می‌رود چرا ایران حداقل به پیاده‌سازی نیروهای تدافعی در استان سیونیک نمی‌پردازد تا تهدیدها بر مرز میان ایران و ارمنستان برای همیشه مرتفع گردد؟ مگر نمی‌گفتید که اگر با اسرائیل در فلسطین و سوریه و لبنان جنگیم باید در کنار مرزهای خود با آن‌ها مبارزه کنیم؟! بفرمایید! امروز نیروهای نیابتی اسرائیل با تسلیحات اسرائیلی خود در شمال ایران جولان می‌دهند و خبری از حضور نظامی ما در این منطقه نیست! سوال واضحی که متأسفانه هیچ‌کس پاسخ آشکاری به آن نمی‌دهد آن است که اسرائیل تا کنون چند مرتبه از خاک آذربایجان برای حمله به ایران بهره برده است؟! ترور دانشمندان هسته‌ای یا عملیات پنهاندهای اسرائیلی بر فراز فردو تنها نمونه‌هایی علنی شده از این موارد می‌باشند؛به‌راستی چرا نیروهای نظامی ما در جنوب ارمنستان مستقر نشده یا دست‌کم چرا کمک تسلیحاتی به دولت ارمنستان صورت نمی‌گیرد؟ و چرا از جنبش‌های اجتماعی قفقاز نظیر «جنبش مردمی نخجوان» که خواهان بازگشت به مام میهن هستند حمایت نمی‌شود؟! بادکوبه هر روز یک قرارداد نظامی جدید با اسرائیل امضا می‌کند و با سلاح‌های اسرائیلی قصد در تصرف مرز ایران و ارمنستان دارد و دولت ایران تنها نظاره‌گر اوضاع است! ایران به‌عنوان متحد استراتژیک روسیه و ارمنستان باید خلأ حضور برادر بزرگ‌تر برای ارمنستان را در چنین وضعیتی پذیرا باشد. امروز اگر درگیری ای میان شرق و غرب عالم در جریان است و ایران نیز به دنبال نقش‌آفرینی در این تقابل و ثبت اسم خود در تاریخ، می‌باید با برهم‌زدن نقشه اروپا با یک تیر سه نشن بزند؛ اوتو ناتو را از آسیای میانه دورنگ دارد. دوم از فروش

خیانتکاران، چه دولت‌ها و چه تجار، قطع رابطه کنند و آنان را به توبه و ترک روابط با این نحو دولت‌ها ملزم نمایند» اخیراً در رسانه‌ها عباراتی عین عبارات مرحوم منتظری از جانب آیت الله نوری همدانی نیز منتشر شد. ازآنجاکه روابط آذربایجان – اسرائیل – ترکیه به یک مثلث عشقی مانند است و چه آذربایجان و چه اسرائیل بدان اذعان داشته و فخر می‌فروشند؛ و ازآنجاکه چه به روی خود بیآوریم و چه نیآوریم بر همه آشکار است که ضرباتی که در یک دهه اخیر اسرائیل به ایران وارد کرده و عملیات‌هایی که در خاک ایران اجرا کرده از جغرافیای آذربایجان نشئت‌گرفته و این ادعاها که آذربایجان تضمین کرده که اجازه ندهد از خاک کشورش برای حمل به ایران استفاده شود در عمل از جانب آذربایجان تکذیب شده است؛ دیگر حجت شرعی برای قطع هرگونه روابط دیپلماتیک با دولت بادکوبه مدت‌هاست که در دست حکومت ایدئولوژیکی که به‌موجب اصل سوم قانون اساسی آن دولت موظف به «تنظیم سیاست خارجی کشور بر اساس معیارهای اسلام» است، قرار دارد. به همین دلیل جمهوری اسلامی بسیار پیش‌ازاین‌ها باید روابط خود با دولت آذربایجان را قطع می‌نمود. بادکوبه ادعاهای خود در خصوص تمامیت ارضی میهن عزیزمان را در کتب درسی دانش‌آموزان تدریس می‌کند آنگاه ما بر سر حمله به شمال رود ارس استخاره می‌کنیم! بنا بر

سیاسی

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

۸۱

۸۲

۸۳

۸۴

۸۵

۸۶

۸۷

۸۸

۸۹

۹۰

۹۱

۹۲

۹۳

۹۴

۹۵

۹۶

۹۷

۹۸

۹۹

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

۱۰۳

۱۰۴

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۷

۱۰۸

۱۰۹

۱۱۰

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

۱۱۷

۱۱۸

۱۱۹

۱۲۰